

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Edukacija o Smjernicama za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu

Smjernice za programe smanjenja šteta povezanih sa zlouporabom droga

9. prosinca 2019. godine
Tribina grada Zagreba, Kaptol 27

Josipa-Lovorka Andreić,
Voditelj Odsjeka za strategije
Služba za suzbijanje zlouporabe droga

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Josipa.lovorka-andreic@hzjz.hr

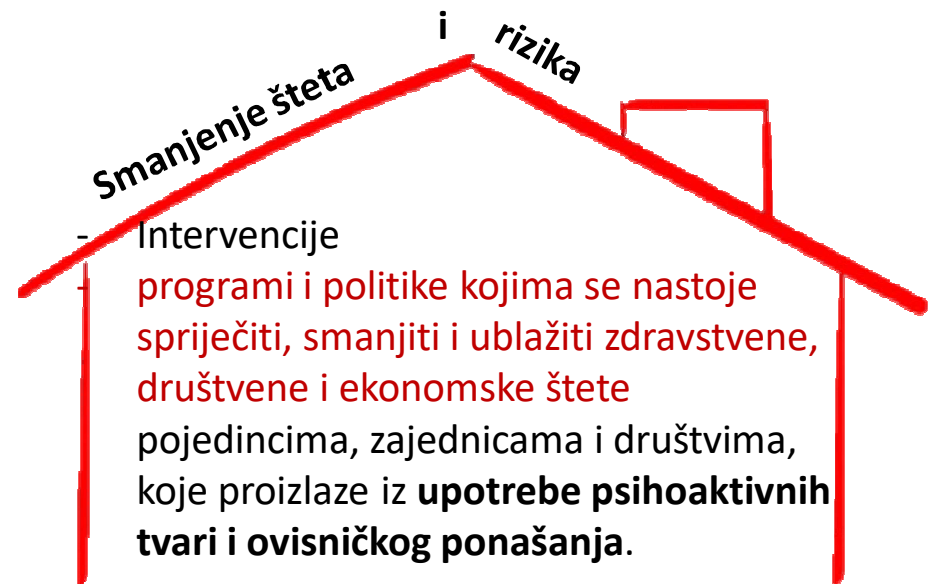
Što su smjernice?

- opis **specifičnih područja** (smanjenja šteta) te opis **primjene usluga** prema specifičnim kategorijama korisnika
- skup **preporuka i koraka** koje treba slijediti pri provođenju intervencija
- sadržaj - utemeljen na dostupnim istraživanjima

Što je smanjenje štete (eng. „harm reduction“)?

Harm (harm), n. šteta; zlo; gubitak; žalost tuga; jad; — v. škoditi; štetiti; oštetiti; na žao učiniti

Reduction (riča'kšan), n. smanjenje; stegnuće; svladanje

Rizici i štete

- povezani sa **širenjem zaraznih** (krvlju i spolno prenosivih) **bolesti** (HIV, HBV)
- smrtnost (**predoziranje**) u ovisničkoj populaciji
 - **znatno veći** nego u općoj populaciji iste države

= javnozdravstveni rizik i za osobe koje ne konzumiraju drogu

ŠTETE

- zdravstvene
- društvene
- ekonomske štete
- kriminalitet povezan sa zlouporabom droga

Just **25%** of people with HIV are successfully keeping their virus under control through treatment; **75%** are not

PREDRASUDE prema ovisnicima

- **adekvatnog tretmana** ovisnika
- **gubitak kontakta s prikrivenim** korisnicima droga (uključujući seksualne radnice/ke, MSM, etničke manjine i dr. marginalizirane društvene skupine s povećanim zdravstvenim rizikom)
- **širenje** infektivnih bolesti
- povećanje **stope kriminalnog ponašanja** i obiteljskog **nasilja** povezanog uz zlouporabu droga

**CILJEVI
PROVEDBE
PROGRAMA
SMANJENJA ŠTETA**

- **SMANJENE ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE POSLJEDICE uzimanja droga**
 - smanjeno **širenje** zaraznih SPB te **očuvanje zdravlja** među osobama koje konzumiraju droge
 - povećana **svjesnost** ovisnika o odgovornosti za **vlastito zdravlje i zdravlje drugih**
 - smanjena društvena **marginaliziranost** ovisnika o psihoaktivnim tvarima
- **SMANJEN BROJ SMRTNIH SLUČAJEVA POVEZANIH SA ZLOUPORABOM DROGA**
 - smanjen **rizik** od predoziranja te smanjena prevalencija i rizik hepatitisa i dr. SPB
- **SMANJEN BROJ POČINJENIH KAZNENIH DJELA I RECIDIVA**
- **POVEĆAN BROJ OVISNIKA UPUĆENIH U PROGRAME TRETMANA I RESOCIJALIZACIJE** s ciljem društvene reintegracije i oporavka
- **POVEĆANA RAZINA ZNANJA, informiranosti** i svjesnosti o hepatitisu i SPB, predoziranju, štetnom djelovanju droga na organizam
- **POVEĆANA MOTIVIRANOST KORISNIKA ZA** **testiranje i liječenje** od hepatitisa i ostalih SPB, **korištenje zaštite** od SPB, **uključivanje** na liječenje ovisnosti, **školovanje, zapošljavanje** i društveno djelovanje
- **UNAPRIJEĐENA MEĐUSEKTORSKA SURADNJA**

Uloga i počeci programa smanjenja šteta

- Programi smanjenja štete provode se kroz niz aktivnosti: podjelu štrcaljki i igala; supstitucijske tretmane, tretmane i skrb vezane uz HIV/AIDS; informiranje i educiranje, savjetovanje, vanjski rad i drugo. **Uloga i počeci programa smanjenja šteta**

Počeci programa smanjenja štete

u Nizozemskoj, Velikoj Britaniji, Švicarskoj
danas - u svim zemljama svijeta

POVIJEST provedbe programa smanjenja šteta u RH

- Područje smanjenja šteta obuhvaćeno već 1. NS (1996.)
- Trenutno NS obuhvaća 7 temeljnih područja - i područje smanjenje šteta

Započinju javnozdravstvene aktivnosti – cilj:

poboljšati dostupnost sterilnog pribora za injektiranje za potrebe intravenoznih korisnika droga te

podići razinu svijesti o ovom problemu - održavanje stručnih seminara

Potiče se osnivanje organizacija civilnog društva koje započinju s „*harm reduction*“ aktivnostima.

Provedba programa smanjenja šteta u RH

1995.

- udruga „**Help**“ iz Splita započinje s djelatnostima politike smanjenja šteta koje provodi na području centralne Dalmacije.

1998.

- **Hrvatski Crveni križ** (HCK) počinje s „harm reduction“ programima u Zagrebu, Zadru i Puli. (Pula prestala s radom nakon 1,5 g.); 2001. – Nova Gradiška; 2010. - Krapina

2000.

- Udruga „**Terra**“ programe smanjenja šteta provodi u Rijeci i Istarskoj županiji

2003.

- Udruga „**Let**“ započinje provedbu programa smanjenja šteta u Zagrebu, a proteklih 5 godina i na području Zagrebačke županije po potrebi

2006.

- Udruga „**INSTITUT**“ započinje provedbu programa smanjenja šteta u Istri

2011.

- Udruga „**Ne-ovisnost**“ započinje provedbu programa smanjenja šteta u Osijeku te otvara i Drop-in centar (Dnevni boravak)

2015.

- Udruga „**PORAT**“ započinje provedbu programa smanjenja šteta u Zadru

U RH programi smanjenja šteta provode su uglavnom od strane HCK i udruga: Terra, Ne-ovisnost, Let, Help, Institut i Porat kao i udruga koje se bave smanjenjem širenja zaraznih bolesti kao što su **HUHIV** i **HEPATOS**. Od samog početka svi programi politike smanjena šteta provode se uz financijsku potporu MIZ

Korisnost, prilagođenost..uloga HZJZ

- Iz svjetskih i domaćih iskustava - **PROGRAMI SMANJENJA ŠTETA** korisni i **učinkoviti** kada se primjenjuju

kontinuirano i na odgovarajući način

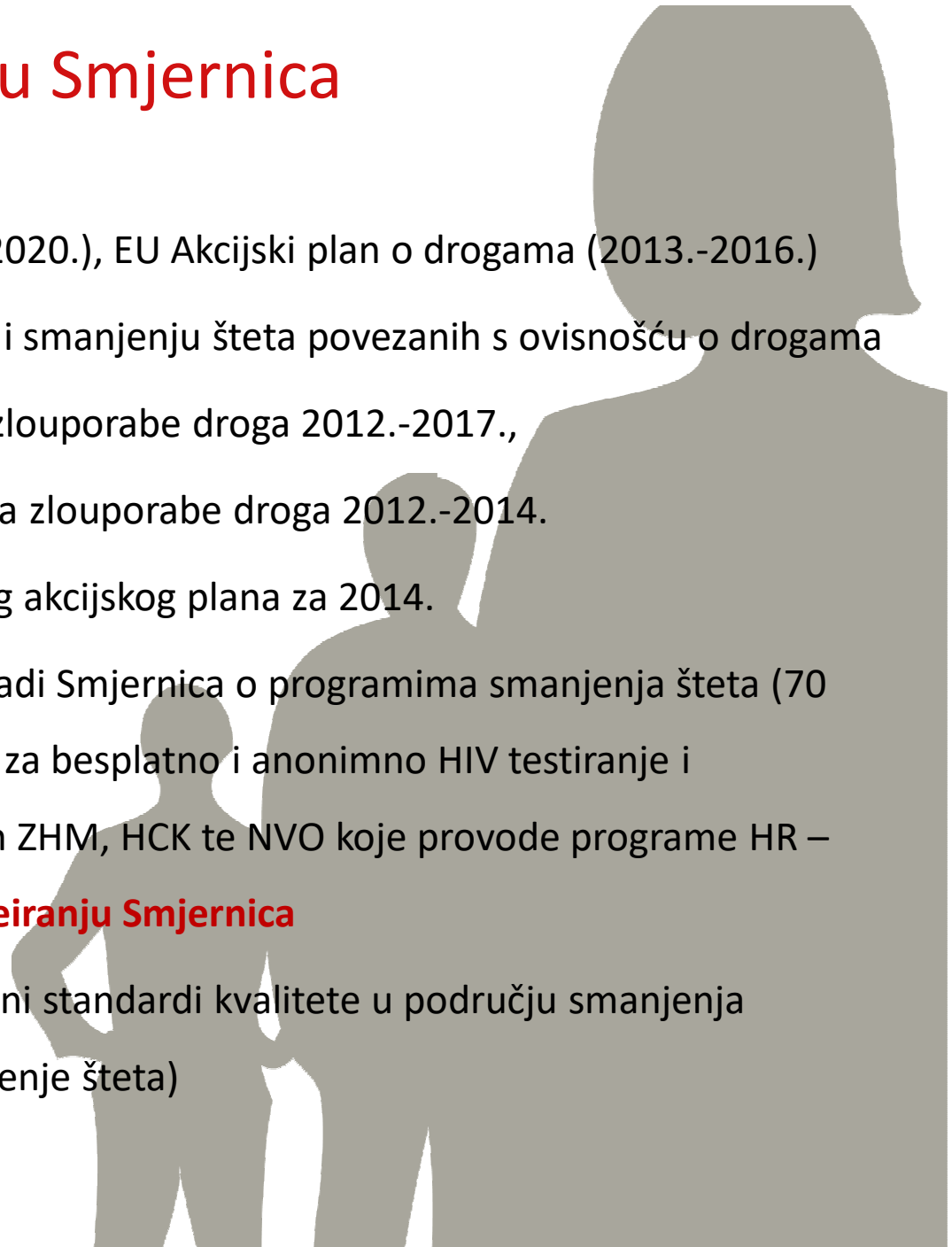
HZJZ – Služba za
suzbijanje
zlouporabe droga -
stručno i
koordinativno tijelo

- **potiče** provedbu aktivnosti i mjera smanjenja šteta kao dio svojih **redovitih aktivnosti** sukladno NS-i i AP-u suzbijanja zlouporabe droga
- u suradnji s mjerodavnim ministarstvima te kroz suradnju s NVO – HCK te zdravstvenim organizacijama i kaznenim tijelima

Temelji za izradu Smjernica

- EU Strategija o drogama (2013.-2020.), EU Akcijski plan o drogama (2013.-2016.)
- Preporuke Vijeća EU o prevenciji i smanjenju šteta povezanih s ovisnošću o drogama
- Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe droga 2012.-2017.,
- Nacionalni Akcijski plan suzbijanja zlouporabe droga 2012.-2014.
- Provedbeni program Nacionalnog akcijskog plana za 2014.
- **Taiex seminar (rujan 2013.)** o izradi Smjernica o programima smanjenja šteta (70 stručnjaka – MZ, ŽSZMZ, centara za besplatno i anonimno HIV testiranje i savjetovanje, bolnica, županijskih ZHM, HCK te NVO koje provode programe HR – **zaključno iznesena potreba o kreiranju Smjernica**)
- EQUUS (2012.) – Europski minimalni standardi kvalitete u području smanjenja potražnje droga (područje smanjenje šteta)

SMJERNICE ZA **PROGRAME** **SMANJENJA ŠTETA**

POVEZANIH SA
ZLOUPORABOM
DROGA

Opći cilj izrade Smjernica:

- utvrditi **što** se provodi,
- opisati dosadašnju **praksu**,
- pružiti **preporuke** za optimalnu provedbu programa uz osiguranje dostupnosti intervencija na svim područjima RH
- prikazati **dobru praksu** i **inovativne** programe.

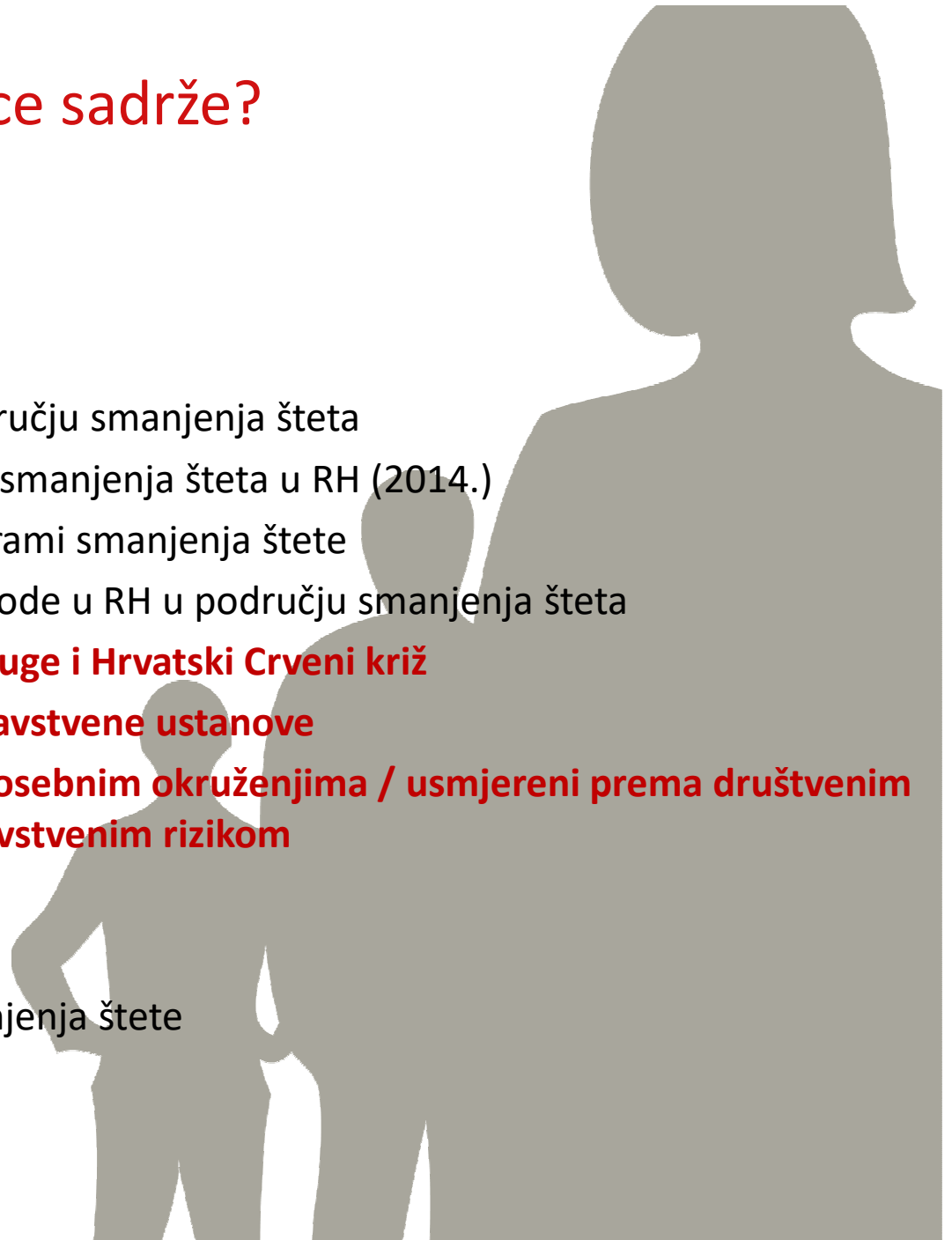
Svrha SMJERNICA:

- **osigurati** provedbu **kvalitetnih** programa,
- **razvoj** i **kontrola kvalitete**,
- **održivost**,
- teritorijalna **zastupljenost** sukladno procjeni rizika i potreba
- jačanje **međusektorske suradnje** s ciljem očuvanja javnog zdravlja.

Što sve Smjernice sadrže?

1. Kratice
2. Uvod
3. **Definicije** osnovnih pojmova u području smanjenja šteta
4. **Analizu stanja** provedbe programa smanjenja šteta u RH (2014.)
5. **Principe** na kojima se temelje programi smanjenja štete
6. **Dostupne intervencije** koje se provode u RH u području smanjenja šteta
 - 6.1. Intervencije koje provode **udruge i Hrvatski Crveni križ**
 - 6.2. Intervencije koje provode **zdravstvene ustanove**
 - 6.3. Programi smanjenja šteta **u posebnim okruženjima / usmjereni prema društvenim skupinama s povećanim zdravstvenim rizikom**
7. **Minimalni EU standardi kvalitete**
8. **Inovativni projekti** (EU)
9. **Kontrola i praćenje** programa smanjenja štete
10. Literatura

Definicije osnovnih pojmova u području smanjenja šteta (Poglavlje 3.)

pojmovi.....

Zajedničko korištenje štrcaljki i/ili igala
Soba za injektiranje
Oporavak
Komorbiditet ili dualne dijagnoze
Nalokson
Evaluacija
Politika smanjenja šteta
Dnevni boravak (eng.: „drop-in“)

Dnevni boravak (eng: "drop-in") – prostor u kojem ovisnici mogu boraviti i razgovarati s provoditeljima programa o specifičnim zdravstvenim problemima vezanim za ovisnost (zaraznim bolestima i slično). U dnevnom boravku moguće je pojesti topli obrok, obaviti higijenske potrebe, zamijeniti odjeću i slično. (Slika – Drop-in udruge Terra; dostupno na <http://www.udrugaterra.hr/programi/harmreduction/dropin/>)

DROP-IN CENTAR

Redovne aktivnosti i usluge koje nudi Drop In centar:

- needle exchange (zamjena pribora)
- internet
- osvježanje
- tuširanje
- pranje i sušenje odjeće
- gledanje televizije
- društvene igre

Ostale aktivnosti u drop-in centru:

- kreativne radionice
- kvizovi zdravlja i zabavni programi (kondom party, obilježavanje dana AIDS-a)
- animiranje i uključivanje ovisnika u različita društveno-korisna zbivanja i humanitarni rad (odlazak na tribine, Dane Udruga, volontiranje)

Drop in centar je prostor u kojem ovisnici tijekom radnog vremena mogu boraviti i razgovarati s djelatnicima udruge o specifičnim zdravstvenim problemima vezanim uz ovisnost (hepatitis B i C, AIDS, druge spolno prenosive bolesti, apstinencijska kriza, apscesi, sklerotične vene). Vrlo često se razgovara o osobnim problemima, kao što su obiteljski problemi, problemi sa zakonom, zapošljavanjem, koji su opet vezani uz problem ovisnosti. Uz pribor, dijele se i informativni i edukacijski materijali (brošure, flajeri) o hepatitisu, AIDS-u, SPB, koji su posebno izrađeni za populaciju intravenoznih ovisnika.

Jednom mjesečno u drop-in-u se organiziraju predavanja za ovisnike i volontere o hepatitisu, AIDS-u i ostalim spolno prenosivim bolestima, načinima prijenosa, s posebnim naglaskom na rizike vezane uz intravenozno

..definicije pojmova..Politika smanjenja šteta? (Poglavlje 3.)

- javnozdravstveni pristup - usmjeren na ciljanu populaciju i.v. (korisnika) droga
- prihvaćena je i **preporučena od strane brojnih međunarodnih organizacija.**

Slika preuzeta sa stranice <https://www.avert.org/professionals/hiv-programming/prevention/harm-reduction>

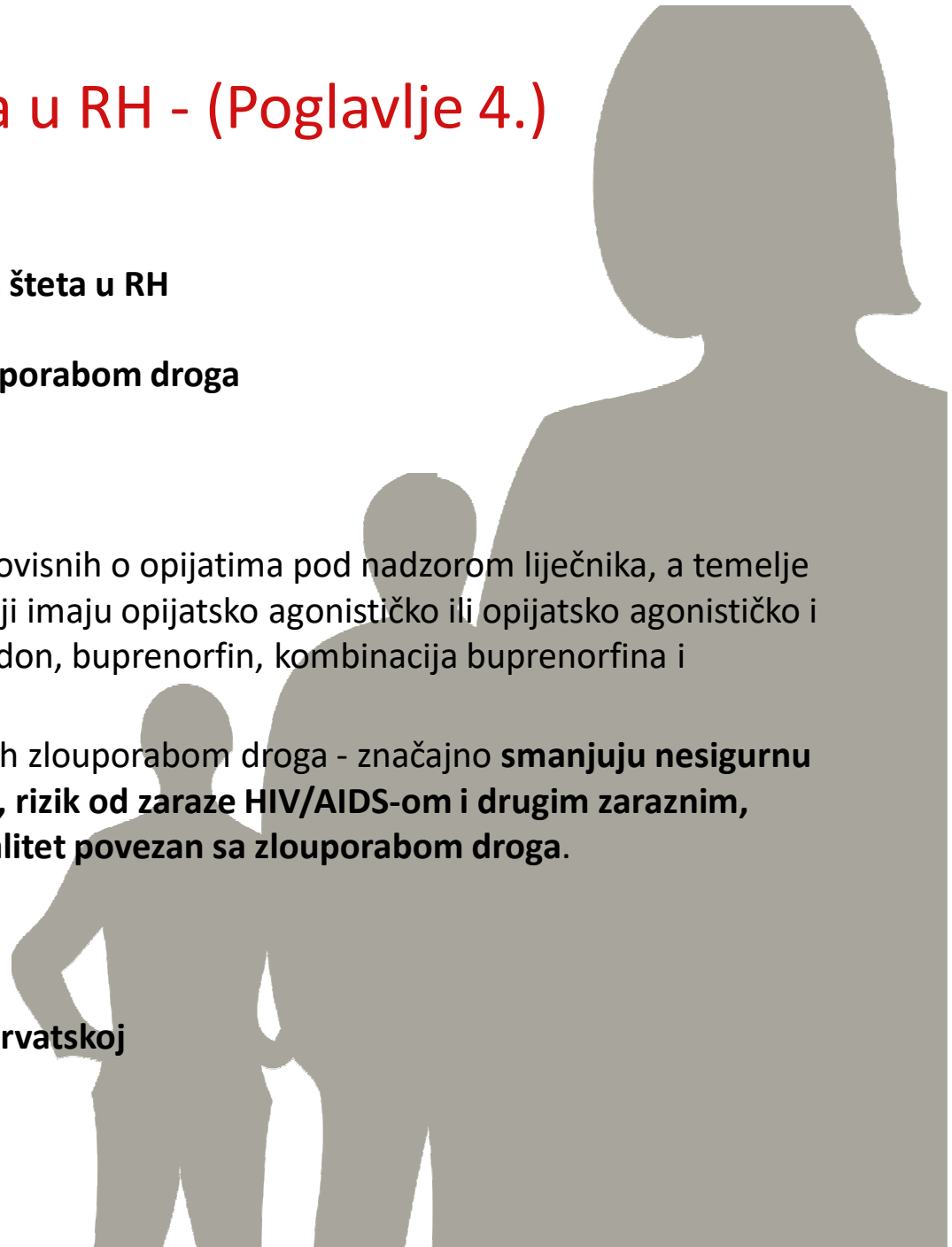
(Zovko, 2011.)

- programi **anonimne i besplatne zamjene štrcaljki i igala za intravenozne korisnike droga**, (mobilni timovi i/ili fiksnih lokacija; kondomi i informacijske letke o SPB).
- **savjetovaništa** - informacije vezane bolest ovisnosti; međuvršnjačka (eng. „peer“) edukacija
- **„drop in“ centri**
- **sobe za injektiranje („injecting room“)** - prostori u kojima ovisnici mogu nesmetano injektirati drogu, koristeći sterilan pribor koji se nalazi u tim prostorima;
- **organiziranje distribucije zamjenske (supstitucijske) terapije** (metadon, buprenorfin);
- **testiranje na HIV, hepatitis C uporabom brzih individualnih testova.**

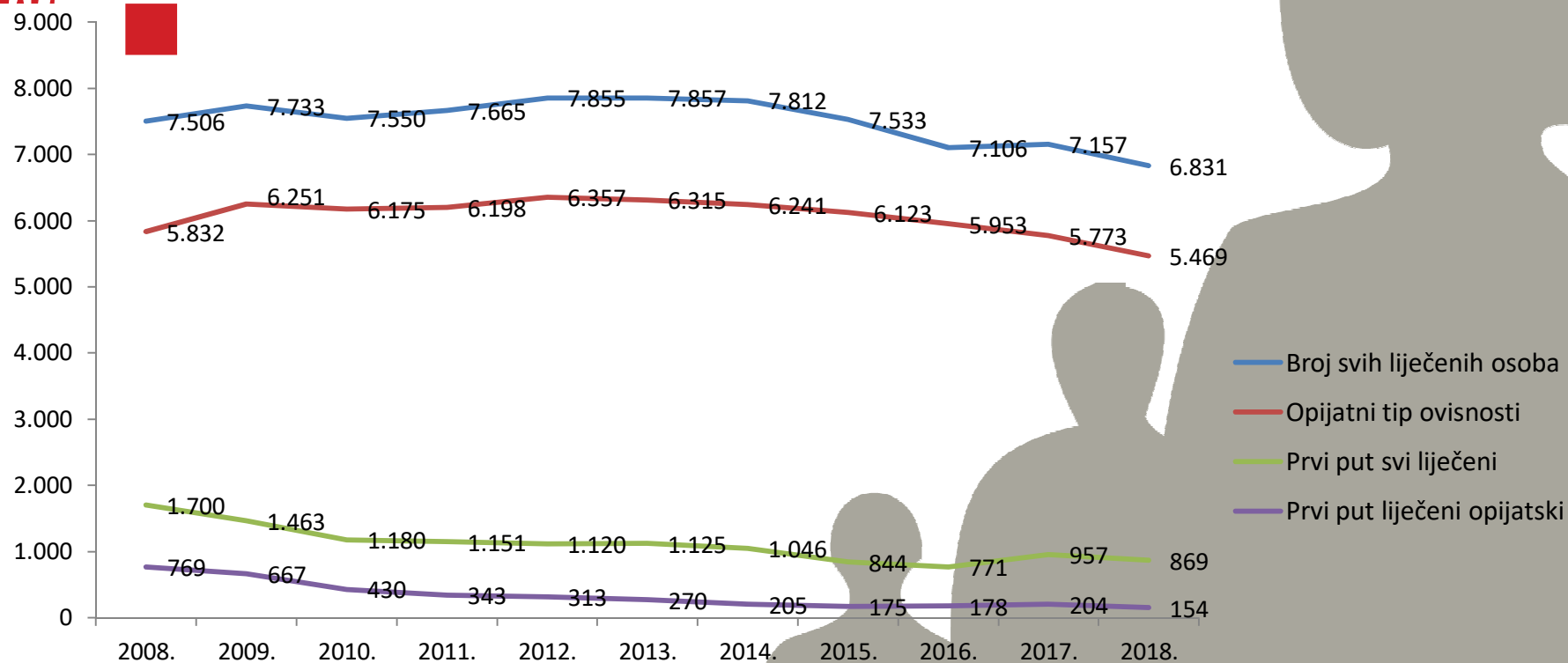
Analiza stanja u RH - (Poglavlje 4.)

- Povijest provedbe programa smanjenja šteta u RH
- Javnozdravstveni rizici povezani sa zluporabom droga
- Epidemiološki podaci
- **Supstitucijski tretmani** - liječenje osoba ovisnih o opijatima pod nadzorom liječnika, a temelje se na propisivanju zamjenskih lijekova koji imaju opijatsko agonističko ili opijatsko agonističko i antagonističko djelovanje (kao npr. metadon, buprenorfin, kombinacija buprenorfina i naloksone).
 - doprinose smanjenju šteta uzrokovanih zluporabom droga - značajno **smanjuju nesigurnu praksu intravenoznog korištenja droga, rizik od zaraze HIV/AIDS-om i drugim zaraznim, krvlju prenosivim bolestima te kriminalitet povezan sa zluporabom droga.**
- Uloga programa smanjenja šteta
- Programi smanjenja šteta u Republici Hrvatskoj

Analiza stanja u RH (Poglavlje 4.)

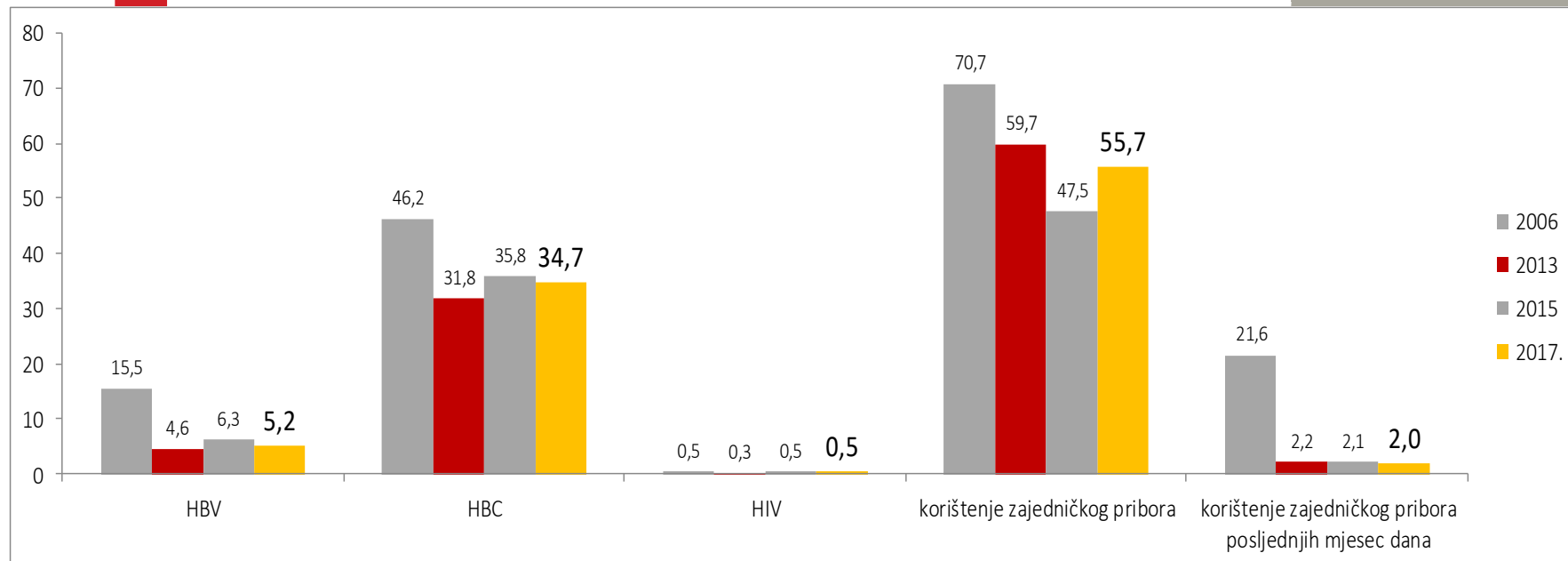
Izvor: podaci HZIZ-a – izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u RH u 2018. godini

U proteklih 10 godina broj uk. liječenih kreće se od 7.506 prema 6.831 osoba /god., od kojih 80% čine opijatski ovisnici.

Ako promatramo novootkrivene (prvi put liječene u jednoj godini), primjećuje se pad tijekom godina koji je još izraženiji kod novopridošlih opijatskih (heroinskih) ovisnika koji se 1. put javljaju na liječenje. Liječeni ovisnici sve duže ostaju u tretmanu i sve su stariji..

Analiza stanja u RH - (Poglavlje 4.)

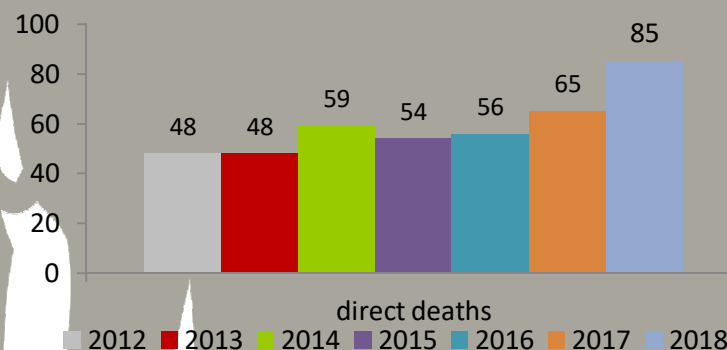

(Izvor: podaci HZJZ-a – izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u RH u 2017 godini)

od 2016. broj umrlih ↑ 2018. - 85 smrtnih slučajeva - bolji sustav prikupljanja podataka

Od 2016. raste broj umrlih od zlouporabe droga u dobnoj skupini od **40-49 godina, te starijih od 50 godina**, te smanjenje broja umrlih od zlouporabe droga u mlađim dobnim skupinama - EU

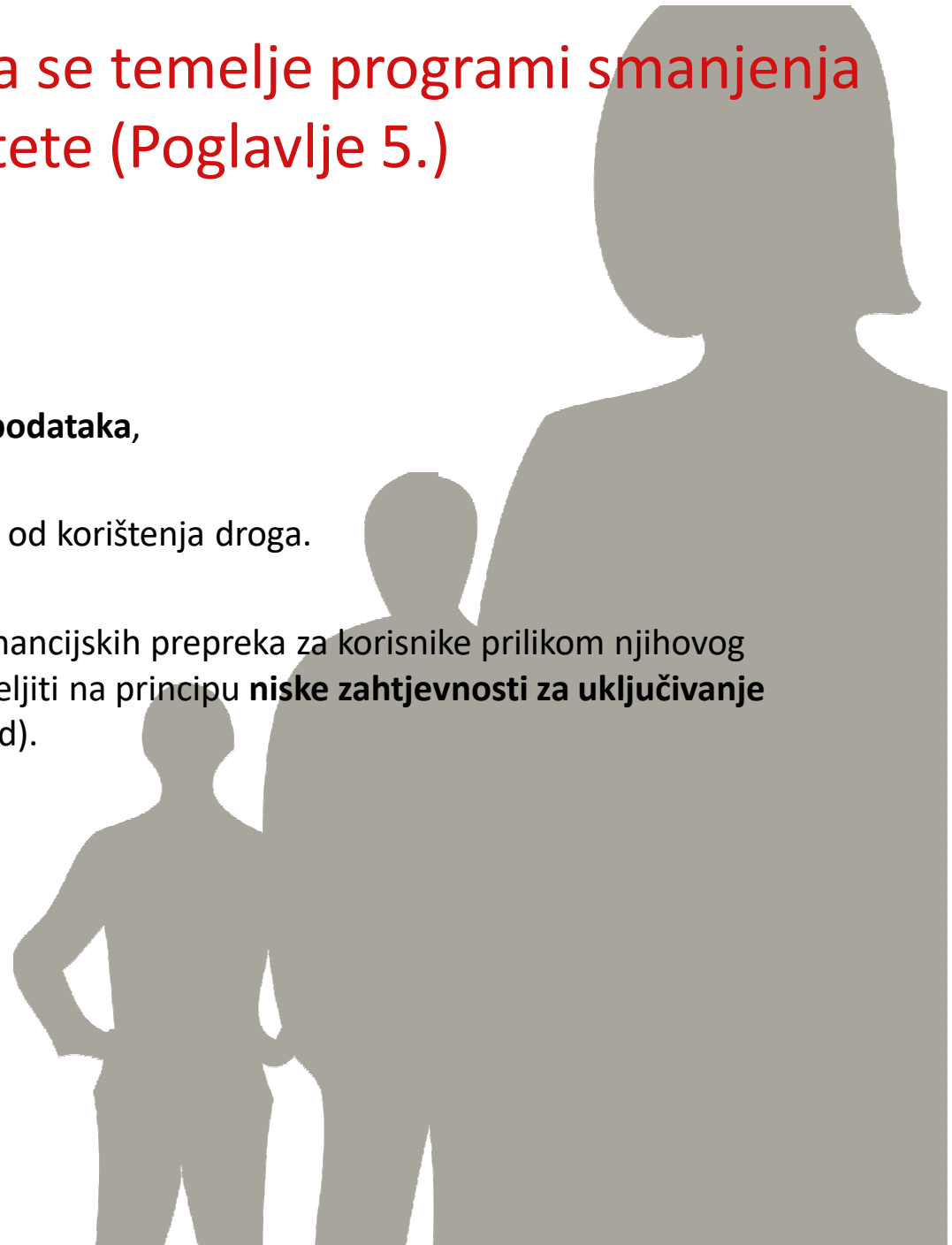
2018. u odnosu na prethodnu godinu raste broj **nespecificiranih smrti (+133%)**, umrlih od zlouporabe **opijata (+17%)** te **neopijatskih smrti (+60%)**

Principi na kojima se temelje programi smanjenja štete (Poglavlje 5.)

- **besplatni** za korisnike,
 - **podržavati anonimnost i povjerljivost podataka,**
 - **ne osuđivati** korištenje droga,
 - **ne prisiljavati korisnike na apstinenciju** od korištenja droga.
-
- bez administrativnih, organizacijskih i financijskih prepreka za korisnike prilikom njihovog uključivanja u program - trebaju se temeljiti na principu **niske zahtjevnosti za uključivanje korisnika u programe** (eng. Low treshold).

Dostupne intervencije koje se provode u
RH u području smanjenja šteta

Intervencije koje provode udruge i Hrvatski Crveni križ

- a) **SAVJETOVANJA I PSIHOSOCIJALNA POTPORA**
- b) **NABAVKA, PODJELA I PRIKUPLJANJE PRIBORA ZA INJEKTIRANJE**
- c) **POSTUPANJE S INFEKTIVNIM OTPADOM**
- d) **DOBROVOLJNO, ANONIMNO I BESPLATNO SAVJETOVANJE I TESTIRANJE VEZANO UZ ZARAZNE BOLESTI**
- e) **PODJELA KONDOMA**
- f) **DNEVNI BORAVAK (DROP-IN CENTAR)**
- g) **EDUCIRANJE I INFORMIRANJE**
- h) **VANJSKI RAD (eng. OUTREACH)**
- i) **PRISTUP OPORAVKA (eng. RECOVERY)**
- j) **SUDJELOVANJE U SUSTAVU RANOG UPOZORAVANJA U SLUČAJU POJAVE NOVIH PSIHOAKTIVNIH TVARI**

Intervencije koje provode **ZDRAVSTVENE USTANOVE**

- a) *INTERVENCIJE SMANJENJA ŠTETA POVEZANIH S KRVLJU PRENOSIVIM BOLESTIMA (SAVJETOVANJE, MOTIVACIJA ZA LIJEČENJE)*
- b) *PRIMJENA **SUPSTITUCIJSKE** FARMAKOTERAPIJE KOD OPIJATSKIH OVISNIKA*
- c) ***SURADNJA** ZDRAVSTVENIH USTANOVA S NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA*
- d) *PROVEDBA INTERVENCIJA SMANJENJA ŠTETA **NAKON TRETIRANJA HITNIH STANJA** UZROKOVANIH UPORABOM DROGA I SREDSTAVA OVISNOSTI*
- a) *SURADNJA U **SUSTAVU RANOG UPOZORAVANJA** U SLUČAJU POJAVE NOVIH PSIHOAKTIVNIH TVARI U REPUBLICI HRVATSKOJ*
- b) ***CIJEPLJENJE***

Programi smanjenja šteta u posebnim okruženjima / usmjereni prema društvenim skupinama s povećanim zdravstvenim rizikom

- a) **AKTIVNOSTI USMJERENE MALOLJETNICIMA**
- b) **AKTIVNOSTI USMJERENE ŽENAMA, TRUDNICAMA I RODILJAMA**
- c) **AKTIVNOSTI USMJERENE OSOBAMA U PENALNOM SUSTAVU**
- d) **AKTIVNOSTI USMJERENE OSOBAMA S KOMORBIDITETNIM POREMEĆAJIMA / BOLESTIMA**
- e) **AKTIVNOSTI SMANJENJA RIZIKA I ŠTETA POVEZANIH S KONZUMACIJOM DROGA U KLUBOVIMA I DRUGIM OKUPLJALIŠTIMA**
- f) **AKTIVNOSTI USMJERENE PREMA OSTALIM DRUŠTVENIM SKUPINAMA S POVEĆANIM ZDRAVSTVENIM RIZIKOM**

Opis jedne intervencije..

VANJSKI RAD (eng. OUTREACH)

Cilj: omogućiti konzumentima droga lako dostupne usluge programa smanjenja šteta kroz izlazak vanjskih radnika na teren/ mjesta gdje se okupljaju ovisnici, žive i gdje koriste drogu, te prevenirati druge zdravstvene i društvene posljedice uzimanja droga.

Opis postupka: Vanjski rad provode stručnjaci pomažućih profesija, zdravstveni radnici, volonteri i konzumenti droga. Provodi se na mjestima gdje se konzumenti droga okupljaju, koristeći vozila i vanjske radnike. Vanjski rad provodi se primjerice na ulici, u barovima, željezničkim postajama i drugdje. Kako bi se obuhvatila što šira populacija ovisnika, odabiru se "pункtovi", tj. mjesta okupljanja ovisnika u gradu koja se obilaze prema unaprijed određenom rasporedu (primjerice, na tjednoj osnovi) te se na tim lokacijama vrši zamjena pribora, podjela kondoma i pružaju se informacije o mogućnostima liječenja i testiranja, hepatitisu, AIDS-u i dr. Ovakav način rada bio bi neizvediv bez suradnje samih ovisnika koji vanjske radnike uvode u svoja društva.

Aktivnosti:

- Pružanje informacija o načinima smanjenja štete, liječenju ovisnosti i zamjenskim tretmanima
- Testiranje na zarazne bolesti i dijeljenje savjeta o spolno prenosivim bolestima
- Dijeljenje čistog pribora za korištenje droga i kondoma;
- Prikupljanje odbačenog pribora.

Preporuka:

Obzirom na specifičnosti vanjskog rad, vanjski radnici trebaju imati adekvatne socijalne i komunikacijske vještine, osobito vještine motiviranja konzumenata droga na suradnju i uključivanje u dostupne programe. Preporučljivo je da se radi o osobama koje su:

- spremne na timski rad te pridonose osmišljavanju preporuka i osnaživačkim inicijativama;
- osobe od povjerenja s pozitivnim gledištima i koje obraćaju pažnju na detalje;
- inovativne i fleksibilne kako bi znale prepoznati probleme i odgovoriti na potrebe lokalne zajednice u kojoj djeluju;
- proaktivni pojedinci koji anticipiraju probleme i predlažu rješenja kako bi se došlo do rezultata;
- spremne raditi u fleksibilnom radnom vremenu, uključujući večeri i vikende.

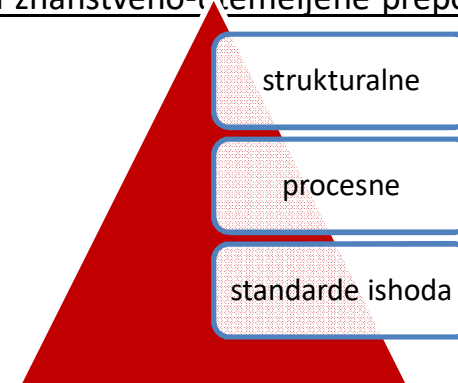
Uključivanje aktivnih korisnika ili vođa grupa u vanjski rad je učinkovito, budući da navedene osobe privlače različite rizične skupine intravenoznih korisnika droga (u usporedbi sa socijalnim /zdravstvenim radnicima).

Minimalni EU standardi kvalitete (Poglavlje 7.)

- osiguranje i unaprjeđenje kvalitete programa u području **smanjenja potražnje droga** - *European Minimum Quality Standards (EQUS, 2011.)*.
- EQUS projekt EK - cilj
- konsenzus među EU stručnjacima i dionicima oko kvalitete postojećih standarda za provedbu intervencija u području smanjenja potražnje
- uključuje - jasnije definicije minimalnih standarda koji pokrivaju znanstveno-temeljene preporuke i organizacijsku proceduru.

EQUS projekt

- lista minimalnih standarda kvalitete u području tretmana, **smanjenja šteta** i prevencije.
- Istraživački institut za javno zdravstvo i ovisnost iz Švicarske u suradnji sa EMCDDA i WHO http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/equs_main_report_en.Pdf
- **SMJERNICE -16 preporučenih standarda za provedbu intervencija u području smanjenja šteta**

Inovativni projekti (EU) (Poglavlje 8.)

- **Program prevencije SMRTNIH SLUČAJEVA UZROKOVANIH PREDOZIRANJEM – KORIŠTENJE NALOKSONA**
- smanjenje (**prevencija**) **smrtnih slučajeva uzrokovanih predoziranjem opijata** davanjem Naloksona „na ruke“ intravenoznim ovisnicima koji su u povećanom riziku od predoziranja. Nalokson - opioidni antagonist koji brzo i privremeno poništava učinke heroina i drugih opijata poput prestanka disanja. Nema učinke opijata ni potencijal zlouporabe. **Daje se opijatskim ovisnicima** kao mjera javnog zdravstva u smanjenju rizika smrtnosti prouzrokovane predoziranjem opijatima. Programi dijeljenja kućnih doza (THN) predstavljaju kombinaciju edukacije o prevenciji predoziranja i pružanju prve pomoći za konzumente droga, članove njihove obitelji ili prijatelje te distribucije antagonista Naloksona.
- **TESTIRANJE SASTAVA DROGA NA TERENU KAO MJERA SMANJENJA ŠTETA - PRIMJER DOBRE PRAKSE 'CHECKIT!'**
PREVENTIVNI PROJEKT, BEČ, AUSTRIJA
- Testiranje droga na glazbenim događajima - osiguravaju se tri odvojene operativne zone: 1. područje informacija i savjetovanja; 2. područje za prihvatanje uzorka droge; 3. područje analitičkog laboratorija. Nakon anonimnog preuzimanja uzorka droge od konzumenta, provodi se analiza i objavljuju rezultati. Rezultati se prikazuju neutralno, samo uz brojčanu oznaku uzorka, uz jednostavnu interpretaciju o tome sadrži li uzorak **očekivanu, neočekivanu ili iznimno štetnu psihoaktivnu tvar**.
- osigurava se pružanje informacija o psihoaktivnim tvarima i rizicima povezanim s njihovom konzumacijom, čime se izbjegavaju problematični obrasci uporabe i preveniraju se kratkoročno i dugoročno štetne zdravstvene posljedice. Promovira se kritičko razmišljanje prema uporabi droga, osiguravaju znanstveno-utemeljene informacije o sintetskim drogama i načinima njihove uporabe, upozorava se na stvari povezane sa zdravstvenim rizicima.

Kontrola i praćenje programa smanjenja štete (Poglavlje 9.)

Praćenje stanja
problematike droga -
područja smanjenja
šteta

kontinuiran razvoj

dostupnost, kvaliteta i
usporedivost relevantnih
informacija

- standardiziranom, redovitom i pravodobnom **prikupljanju** podataka i informacija od relevantnih tijela i organizacija civilnog društva sukladno njihovom djelokrugu rada i ovlastima.
- **svrha praćenja** = **izrada standardiziranih izvješća o trendovima i razvojjima** –na nacionalnoj razini - **temelj za donošenje odluka i provedbu adekvatnih mjera**, na međunarodnoj razini pridonose stvaranju slike globalnog fenomena droga - usporedba trendova sa zemljama EU.
- Godišnje izvješće o provedbi NS i AP suzbijanja zlouporabe droga - izrađuje HZJZ koji izvješće podnosi EMCDDA-a
- Sve relevantne podatke prikuplja **HZJZ** i **Ministarstvo zdravlja**, a podatke dostavljaju organizacije civilnog društva i HCK

Dodatak smjernicama

- **Popis ustanova i organizacija koje provode programe smanjenja šteta u Republici Hrvatskoj**
 - Popis **udruga i organizacija civilnog društva** koje provode programe smanjenja šteta
 - Popis **centara za dobrovoljno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV** (HIV savjetovališta)
 - Popis **službi za zaštitu mentalnog zdravlja, te prevenciju ovisnosti pri županijskim zavodima za javno zdravstvo**, koje provode neke od intervencija povezanih sa smanjenjem šteta u Republici Hrvatskoj
 - **Vrsta ustanove/ Kontakt podaci/ Vrste intervencija koje ustanova provodi**
 - ažuriranje i objava na www.drogeiovisnosti.gov.hr

Zaključno

Smjernice = dokument koji na jednom mjestu objedinjava sve intervencije koje se u RH provode u području smanjenja šteta, te sadrži

- ciljeve poduzimanja pojedinih intervencija,
- popis aktivnosti koje pojedine intervencije obuhvaćaju kao i
- preporuke za optimalnu provedbu

Smjernice izrađene s ciljem **unaprjeđenja provedbe** ovog područja suzbijanja zlouporabe droga u RH, te postizanju **više razine kvalitete** ovog područja djelovanja ali i verifikacije specifičnosti ovog područja djelovanja i uvažavanja svih koji se bave provedbom programa smanjenja šteta...**namijenjene provediteljima programa smanjenja šteta i svim stručnjacima koji djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga**

- **19. ožujka 2015.** Smjernice usvojilo **Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH**
- Dostupne na Internet stranici Ureda www.drogeiovisnosti.gov.hr

Hvala na pažnji 😊

Josipa-Lovorka Andreić
josipa.lovorka-andreic@hzjz.hr